

Membres del moviment 20 de Febrer, en una manifestació posterior al referèndum, en què demanaven que les reformes fossin més dràstiques.

Una reforma constitucional descafeïnada

La nova Constitució del Marroc, aprovada en referèndum, és lluny d'obtenir la unanimitat. Tant la comunitat amaziga com la sahrauí no la veuen amb bon ulls, perquè opinen que no garanteix els drets dels seus pobles. En canvi, la comunitat àrab hi veu un gran avenç cap a la democràcia.

La nova Constitució es va aprovar el proppassat 1 de juliol amb un 98,49% dels vots favorables i una participació del 72,65%. Algunes de les reformes que presenta van en la línia de disminuir el poder del rei i, alhora, reconèixer una certa voluntat democràtica. En aquest sentit, cal destacar la importància de la figura del primer ministre. D'ara

El rei del Marroc, Mohàmed VI, ha dut endavant una nova Constitució. Per als uns és un reformista; per als altres, "un dels dirigents més llestos" que vol "perpetuar-se al poder".

endavant, el cap de govern tindrà la possibilitat de nomenar els secretaris generals dels ministeris, els directors de les institucions públiques i els governadors civils que representen l'estat en les diverses regions del país. Abans, totes aquestes competències anaven a parar al monarca. Respecte al Parlament, la Cambra de Representants (la cambra baixa) aconseguirà més poder legislatiu, mentre

que la Cambra de Consellers (cambra alta) continua essent una institució de representació dels sindicats i les comunitats territorials. A més, per tal de combatre alguns dels problemes més greus que pateix el país, la nova Constitució també oficialitza la creació de vuit noves institucions, com ara el Consell Nacional de Drets humans, la Instància Central Marroquina de Prevenció de la Corrupció

i el Consell Superior d'Ulemes (alts càrrecs de l'islam al Marroc).

Per a alguns, aquestes reformes són insuficients i no alteraran l'ordre establert; per a uns altres és el primer pas cap a una futura democràcia. El president de la Federació d'Entitats Culturals Catalanes d'Origen Marroquí, Mohamed Chaib Akhdim, veu aquesta nova Constitució amb bon ulls, en primer lloc, perquè dona més llibertats democràtiques al país i, en segon lloc, perquè amplia els drets de la comunitat marroquina a l'estranger. La nova Constitució permet "la possibilitat que els marroquins que són a fora puguin participar en la vida política del país i, per tant, que puguin presentar-se a les eleccions municipals, autonòmiques, estatals", diu Chaib. I afegeix que per a la comunitat marroquina a l'estranger, i en concret per als qui resideixen a la Unió Europea, "la part més important de la nova Constitució és l'article 30, que és el que permet que els estrangers puguin votar a les municipals del Marroc i, per tant, mitjançant un acord de reciprocitat, els catalans d'origen marroquí que viuen a Catalunya i a Espanya podran votar a totes les eleccions municipals. Per a mi això és un pas per a la dignitat de les persones com a ciutadans molt important."

Un llarg camí per recórrer. Per a Abdelahé Ali, president de l'Associació d'Immigrants Sahrauis a Catalunya, la situació no canviarà perquè, malgrat les reformes polítiques, "la societat marroquina no ha canviat tant. Al Marroc, el nen continuarà tenint una mala educació i les dones continuaran submises i discriminades. Més que un canvi polític, el Marroc necessita un canvi de mentalitats. El problema és la ignorància d'aquesta societat. Per a posar-ne un exemple, els marroquins que viuen a Catalunya continuen ancorats en aquesta cultura i aquesta visió social que impera allà. Aquí un marroquí continua dient que la seva dona no ha de sortir de casa i que s'ha de dedicar a criar els fills". Abdul Abdelouahed Allaoui, president del Consell d'Entitats Amazigues de Catalunya, també apunta en aquest sentit i afir-

ma que el Marroc “avança, però molt poc. Sembla que hi ha por d’avançar cap a la democràcia i els passos que es fan són molt petits. Hi ha gent que ho celebra i diu que ja som més democràtics que ningú. Però penso que hem d’aconseguir més”.

Chaib, en canvi, creu que les reformes constitucionals són un gran pas endavant per al país. Tot i que el moviment del 20 de febrer diu que això no és suficient, “sincerament, coneixent la diversitat cultural del Marroc, crec que necessita el rei. En un país com el Marroc, amb uns nivells de pobresa i d’analfabetisme tan elevats, no crec que sigui el moment de fer *tabula rasa* i començar de cap i de nou. Tant de bo que es pogués fer, perquè voldria dir que la societat marroquina està preparada, consolidada, amb un nivell d’educació alt per a entrar en política”, apunta Chaib. En aquest sentit, el president de la Federació d’Entitats Culturals Catalanes d’Origen Marroquí creu que al Marroc la situació no ha estat tan tensa com a la resta de països de la *primavera àrab* perquè “des de l’entronització del rei Mohàmmè VI hi ha hagut una colla de reformes, abans de la Constitució. N’és un exemple el nou codi de família, que atorga a la dona tot de drets que abans no hi eren i impossibilita la pràctica de la poligàmia”. Però per a Abdelouahed, el moviment de protestes i la ràpida reacció del monarca és una mostra més que “el rei és un dels dirigents més llestos del sud de la Mediterrània, perquè aquesta constitució s’ha fet per a aplacar tot el malestar que hi havia en la societat i

perquè el monarca es pugui perpetuar al poder.”

La llengua amaziga. La comunitat amaziga fa temps que lluita pel reconeixement de la seva cultura i la seva llengua, en un estat on només representen un 10% de la població. Abdul Abdelouahed Allaoui és president del Consell d’Entitats Amazigues de Catalunya a més de col·laborar amb la Casa Amaziga de Catalunya, un centre que aplega les diverses associacions d’aquesta cultura al nostre país. Per a ell, el reconeixement de l’amazic com a llengua oficial del Marroc “és un titular, però no és veritat perquè allò que nosaltres hem demanat sempre com a amazics és que la nostra llengua sigui equiparada amb l’àrab. A la nova Constitució, per exemple, la nostra llengua apareix en un article diferent del que parla de l’àrab, i nosaltres volem exactament el mateix tracte per a l’amazic que per a l’àrab”. Afegeix que la Constitució diu que una llei assegurarà el desplegament d’aquest dret. No obstant això, Abdelouahed no creu que un parlament majoritàriament islamista i panarabista vulgui aprovar una llei d’equiparació entre totes dues llengües. De fet, no seria la primera vegada: “El 2001 el rei va dir que l’amazic era part de la identitat marroquina, que s’havia d’ensenyar a les escoles. I es va crear l’Institut Reial de la Cultura Amaziga. Però actualment només hi ha 300 escoles de primària que l’ensenyen i, a més, no hi ha recursos”, afegeix Abdelouahed. En canvi, Mo-

hamed Chaib Akhdim veu que en la nova Constitució “el reconeixement de la llengua amaziga al costat de la llengua àrab és un reconeixement que tant de bo es pogués traslladar a Catalunya. Perquè el català només s’ensenyava a Catalunya i, en canvi, el Marroc diu amb aquesta reforma que l’amazic s’ensenyarà arreu del país”. És un gran avenç per a la causa amaziga, però la nova Constitució no tracta totes les minories de la mateixa manera. És el cas dels sahrauís.

El Sàhara Occidental. Un dels conflictes més vells dels Marroc és el Sàhara Occidental. I s’ha de dir que la nova Constitució no ajuda pas gaire a solucionar el problema, ans al contrari. Com explica Abdelahe Ali, president de l’Associació d’Immigrants Sahrauís a Catalunya, “la Constitució és només un truc”. Tot i que com a ciutadà veu amb bon ulls la nova Constitució, perquè és un pas més cap a la democràcia, com a sahrauí se sent insatisfet per les reformes. En aquest sentit, Ali alerta que “han dit que tots aquells marroquins que viuen a la part del Sàhara es beneficiaran de moltes coses de què no es beneficiaran aquells que viuen a Rabat o a Casablanca. Amb això pretenen semblar tot el territori sahrauí de famílies autòctones marroquines i arribarà un moment que els nens que neixin allà ja naixeran dient que són marroquins. Per tant, s’aplica una política que no veu ningú, menys nosaltres, els sahrauís, que ens perjudica.”

Joan Tomàs

Cines Babel

Vicente Sancho Tello, 10. · València

Midnight in Paris

d’**Woody Allen**

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d’EL TEMPS :
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.

(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d’EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous
excepte vespra de festiu i festius.

